

Tisková zpráva č. 170518

Co říkají maturitní data: Důvody pro změnu hodnocení slohů byly pochybné

Čtvrtý díl seriálu o tom, co lze vyčíst z maturitních dat, hledá odůvodnění pro rozhodnutí, podle něhož slohy opravují namísto učitelů na školách externí hodnotitelé.

Praha, 18. května – **Letošní slohové práce z češtiny hodnotí, na rozdíl od předešlých ročníků státní maturity, externí hodnotitelé. Ministerstvo školství navrhlo tuto změnu na základě informací Cermatu, že učitelé na školách nadržovali při opravování slohů některým svým žákům a zachránili je tak před propadnutím. Míra tohoto nadržování byla ovšem v roce 2016 podle maturitních dat tak malá, že organizačně složitá změna v hodnocení slohů možná vůbec neměla smysl. Přináší mnohá rizika a učitelé ji vnímají jako projev nedůvěry.**

Díl 4: Kolik žáků zachránili hodnotitelé na školách před propadnutím ve slohu?

Co jsme sledovali: Pro znovuzavedení externího hodnocení byl použit argument postavený na přehodnocení vzorku písemných prací z maturity roku 2014. **Tehdy prý u více než osmi procent prací ve vzorku učitelé nadržovali žákům, kteří podle Cermatu měli propadnout.** Propadají žáci, jejichž práce získá méně než 12 bodů. Zjednodušeně, v diagramu úspěšnosti u slohů by měl být „schod“: příliš mnoho prací hodnocených 12 body, velmi málo prací hodnocených 11 body. Proto jsme zjišťovali, jestli data z maturit za rok 2016, která jsme získali podle zákona o svobodném přístupu k informacím, tento argument potvrzují. Pro srovnání jsme podobný diagram udělali také pro test. I v něm je vyznačena hranice úspěšnosti propadl/nepropadl. Ta se u testů pohybovala na úrovni 21/22 bodů.

Co jsme se dozvěděli: Diagram ukazuje, že schod v hodnocení testů opravdu existuje. Hodnocení 12 bodů (nepropadl) získala 4 procenta prací, hodnocení 11 bodů (propadl) se vyskytlo na úrovni jedné desetiny procenta prací. Hodnocení testů žádný takový „schod“ neobsahuje, je hladké. Data z loňského roku ovšem rozhodně nevykazují tak masivní výskyt tohoto jevu, jakým argumentoval Cermat. Oproti roku 2014 se týká méně než polovičního podílu prací. **Hodnotitelé na školách možná zachránili před propadnutím jen každého pětadvacátého maturanta – vzhledem k neurčitosti hodnotících kritérií však nelze prokázat ani to.**

K čemu to může být užitečné: Tato informace je důležitá pro posouzení, zda byla změna v hodnocení slohů nutná a zda přinesla pozitivní změnu. I kdybychom přijali argumentaci Cermatu, naznačují data z roku 2016, že se kvalita hodnocení na školách zlepšila. **V takové situaci možná nebylo rozumné zavádět externí hodnocení slohů, které je organizačně velmi složitě, závisí na spolehlivosti technických prostředků a přináší zase jiná rizika.** Externí hodnotitelé totiž musí v krátké době opravit mnohem více prací, jsou tedy pod větším tlakem a vystaveni většímu riziku, že udělají chybu. Bude proto zajímavé stejným způsobem posoudit data z letošních maturit a srovnat je s těmi loňskými.

V příloze tiskové zprávy najdete materiál s diagramy, které detailně zobrazují, jak maturanti uspěli u slohů a v testech, a také pokyny pro hodnotitele písemných prací, z nichž je patrná složitost kritérií, podle nichž hodnotitelé práce posuzují. Podrobnější informace najdete na www.data-mat.cz v sekci Ke stažení.

Oldřich Botlík, iniciativa *Maturitní data – odtajněno*, řekl: „*Za pozornost stojí argumentace v důvodové zprávě k novele zákona, jež vrátila hodnocení slohů do centra. Argumentace se opírá o výsledky přehodnocení vzorku prací z roku 2014. Důvodová zpráva ovšem neuvádí ani postup výběru hodnotitelů, kteří prováděli přehodnocení, ani instrukce, které hodnotitelé dostali. Nepopisuje dokonce ani velikost vzorku a jeho další vlastnosti. Tento jediný konkrétní argument pro přesun hodnocení ze škol do centra má tudíž pro celý soubor hodnocených prací nulovou vypovídací hodnotu a jako takový je spíše k smíchu.*“

Tomáš Feřtek, odborný konzultant EDUin, řekl: „*V roce 2012 ministr Fiala zrušil externí hodnocení slohů především proto, že docházelo k těžko vysvětlitelným excesům. Nejčastěji šlo o vyřazení maturitní práce pro sporné nedodržení žánru či slohového útvaru. Doufejme, že těmto pochybením se současní externí hodnotitelé vyhnou. Při deseti různorodých zadáních a šesti většinou vágně odstupňovaných hodnotících kritériích je ale velmi obtížné dosáhnout nestranného posouzení, které maturanta nepoškodí. Učitelé proto rozumně doporučují svým žákům zvolit u maturitních písemných prací cestu, která přináší nejméně rizik. Tento trend po zavedení externího hodnocení velmi pravděpodobně dále zesílí. Externí hodnotitelé totiž žáky neznají a musejí v krátkém čase opravit daleko větší množství prací.*“

Dokument s daty najdete [ZDE](#).

Metodický materiál pro hodnotitele [ZDE](#).

Kontakty:

Oldřich Botlík, zástupce iniciativy *Maturitní data – odtajněno*

e-mail: old.botlik@volny.cz, mobil: 724 058 384

Tomáš Feřtek, odborný konzultant EDUin

e-mail: tomas.fertek@eduin.cz, mobil: 602 687 016

Poznámky pro editory:

- První tři díly seriálu o maturitních datech čtěte [ZDE](#), [ZDE](#) a [ZDE](#).
- Podrobnější informace k tématu najdete na stránkách www.data-mat.cz.
- Obecně prospěšná společnost EDUin a iniciativa *Maturitní data – odtajněno* požádaly o maturitní data týkající se testů z češtiny a slohových prací. Data propojují odpovědi každého žáka s hodnocením jeho slohu. Ovšem v podobě, která neumožňuje identifikaci žáka ani školy. Anonymizace zajišťuje, že nemohou být zveřejněním výsledků zpracovaných na základě těchto dat poškozeni.
- V příloze této tiskové zprávy najdete materiál s diagramy, které detailně zobrazují, jak maturanti uspěli u slohů a v testech, a také pokyny pro hodnotitele písemných prací.

EDUin je obecně prospěšná společnost, která se věnuje problematice vzdělávání a jejíž snahou je informovat veřejnost o všem důležitém, co se děje ve školství a vzdělávání. EDUin, o. p. s., byla

Vzdělávání je i naše věc

založena v květnu 2010 a realizuje a připravuje několik informačních a osvětových projektů. Více se dozvíte na www.eduin.cz.